

Bölöni Domokos

Árokspartti kerengő

Dsida Jenő emlékének

1.

*Nagycsütörtök, nagypéntek, nagyszombat, első napja, másodnapja:
locsolónap.*

Állj közénk locsolónak.

*Ülsz az ároksparton, folytonosan lebzszelsz, és a bajt kerülöd. Mi
végre vagy a világon, sose szeretőztél, barátom.*

*Árad a fény, libák gágogják rosszkedved, spenótfröccs lepi a gyepet,
bambán lógatod az orrod, szél lengeti a nyomorod, mit akartál,
hogy akartad? Fakó keserűlapiba törülöd a talpad.*

2.

*Egész tavaszon gürcöltél, rajtad röhög a vénördög, hogy bírnád
tovább.*

*Megsimogat édesanyád, fehér ing, fekete lajbi, menj Isten hírével,
Albi. A pantallód urizáló, a félcipőd félreálló, de azért legény
vagy.*

*Tarisznyád sincs, pénztárcád sincs, pár lejed a vonatra, ne gondoldj
a holnapra.*

Legény vagy.

3.

*Átalvetőkben bárányok, bög az egész váróterem, háziszóttas az
állomás; nagy csíkos átalvetők, mind igyekezik a piacra, vásárt
csinálni szombatra: ez a bárány Péteré, ez itt meg a Jánosé, amott
kettő a Jakabé, három is van Máténál –, jön a vonat szuszogva,
csikorogva, tutulva.*

Kedves három királyok, mennek már a bárányok.

4.

Szomorán szól minden harang, Őt zokogja ez a bús hang.

Sokáig remeg a felhőn, míg az Úristenig feljön.

A harangok itt maradnak, add át lelked a bánatnak.

Ó, mert végső harcát vívja az Isten egyszülött fia.

5.

Menj el ahhoz a leányhoz, ahhoz a leányos házhoz. Kérezkedj be tisztelettel, locsolkodjál szeretettel.

Nézz szemébe a kislánynak, hátha-hátha megkívánnak, megtetszel az anyjának, megfelelsz az apjának. Dolgos vagy te, látszik rajtad, becsületes a tartásod, egyenletes a járásod, a szándékok tisztességes, és a beszéded is kedves...

6.

Méretegetnek a legények, hát ez itt ki fia-borja, s mekkora a putyerója.

Ha kijönnek a templomból, elindulnak csoportostól. Legelől a bekérők, utánuk a zenélők. Prímél a mozsikán Kránci, de most nem lesz tinci-tánci. Kontorán durmog vén Csigró, nagybögön burrog Doberdó.

Nyomukban két délceg kezes, övelük a legénysereg. Úgy vonulnak dalolva, mintha a háborúba. De ez itt nem hadi sereg, nem ropognak a fegyverek. Szívük telve szerelemmel, azt fújják gerjedelemmel. Ők maguk telve borokkal, ezt zengik teli torokkal: Végigmegyek, megálllok egy háznál, az én kedves kisangyalom rácsos kapujánál.

Leghátul jön Cinoné, a lepényt ő gyűjti bé.

Még hátrább a tácsogók, az ingyen bámézkodók.

7.

Nem csapódtál hozzájuk, bekopogtál a lányhoz, fogadtak is, nem is, beszéltek is, nem is, hellyel sem kínáltak, az ablaknál álltak, lesték a sereget.

No, motyogtad, s elköszöntél –, immár ültem eleget...

A legénykoszorú bé, mikor éppen kijöttél.

8.

Már az állomásnál járva ért utol valami lárma; hallottad, amit beszélnek: mi legyen, ha utolérnek?

Legcsahosabb volt egy apró, bányabéka forma bakcsó. „Kürüpjük – rikácsolta –, fogjuk körül mindenhonat –, és ha észre nem veszi, b'sszunk jól oda neki!”

9.

Ücsörögsz a száraz marton, úgy érzed, hogy vérzel, sajog mindened. Veled könnyezik a táj.

Holott nem is történt semmi.

Megdobáltak néhány röggel.

Felragadtál egy vasbotot, a vasutasok hagyták ott.
A különítmény elfutott.
Nem is vérzel, nem is fáj.
Csak egy kicsit a szíved.
S még egy kicsit a lelked.

10.

A váróteremben senki, pedig ott horkol mindenki.
Eladták a bárányokat, visznek vásárfiát, sokat.
Késik a vonat, hát mind alusznak. Húzza a lóbőrt Péter,
cimbalmosan hortyog János, buzgón brummog hozzá Jakab,
közben három legyet bekap...
Máté furulyán szólózza: a sok bárányt gólya hozta.
Aluszik Ioan és aluszik Gyica, aluszik Jánku, és aluszik Pánku.
És amikor érkezik a szerelvény, hiába a tüszögés-prüszkölés,
a hosszú füttyök –, ott rekednek mind a kocsárdi állomáson.

11.

A házablakok bagolyszemekkel leskelődnek, rézsútosan portól
szürkéllő csíkok hasítanak félelmetes rést az utca sötétjébe, már
nincs mitől félned, ezek gyávábbak, mint te, sunyítanak, még
harmad- s negyednapján is, azt lesve, hazatakarodtál-e már
a fatornyos faludba.
Boldogságról álmodj, Albi.

12.

Faluvége bezzeg zajos, legénytollas fiatalok toporognak, süldő
lányok leskődnek a firhang mögül.
Cincog a hegedű. Nem láttak italt még, de már vénlegényesen
imbolyogva poroszkálnak a poros földúton,
Csak azért szeretek falu végén lakni, oda jár a babám lovát
itatgatni. Míg a lova iszik, sej, haj, szabad hozzá szólni, két piros
orcáját százszor megcsókolni...
Nyikorogva nyílik a kapu, beáramlik a vadonat' sereg, sárnak híre
sincs, ám hosszasan törlik a lábat az ajtó előtt, aztán a szószóló
kissé mutáló hangon belekezd a locsolóversbe –, majd büszkén
vonulnak be, meglocsolni a ház női reszortját.
Idáig nem jutott el Iljics lámpája, ők azonban úgy fénylenek, mint
a muzik népe; pompás báli ragyogásban, reflektorok arany
tüzében...
Keringőznek a pitvar sárga fövényén.
No, Albi. Már is kaptál egy puszit!

Forma, egyéni máz